№ 3 (פּאָרטאָ יזאַרגאַנג) פּרייז 10 גראָשן BIALER WOCHENBLAT

ביאַלער וואָכנבלאַט

נאַציאָנאַל געזעלשאַפטלעך וואָכנבלאַט פאַר ביאַלע-פּאָדל. און אומגעגנט.

ביאַלע-פּאָדל., פרייטאָג פ׳ בשלח תרצ״ז, 22 יאַנואַר — Biała-Podlaska, dnia 22 stycznia 1937 r.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

מאָנאַטלעך	40 גראָשן
פערטל-יערלעך	1.20 זל.
אויסער ביאַלע מאָנאַטלעך	1 זל.
פאַר א קוואַרטל	2 זל.

אַנאָנסן-פּרייז:

פאַר אַ וואָרט טעקסט 10 גראָשן

פאַרן אינהאַלט פון די אַנאָנסן און אָפענע בריוו איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטלעך.

די צייטונג טראָגט נישט קיין געשעפטס-כאַראַקטער און איז נישט אויסגערעכנט אויף פאַרדינסט.

אַדרעס פאַר בריוו און געלט-זענדונגען:
Red. „BIALER WOCHENBLAT"
Biała-Podl., Grabanowska 39.
Konto rozrach. № 1.
Skrz. poczt. 26.

פון דער אַדמיניסטראַציע!

די אַלע, וועלכע וועלן ביז דעם 30-טן ה.מ. נישט באַצאָלן פאַרן אַבאָנאַמענט פון „ביאַלער-וואָכנבלאַט", וועלן מיר די צייטונג נישט שיקן. איינצאָלן דאַרף מען אין פּאָסט-אַמט אויף אַ „פּשעקאָז ראַכונקאָווי". דאָס איבערשיקן געלט פאַר אונזער צייטונג קאָסט גאָרנישט, מדאַרף נאָר אויפן בייגעלעגטן „פּשעקאָז" אָנשרייבן די סומע און דעם אַדרעס פון איבערשיקער.

מיר באַמערקן: אויסער דעם וואָס מיר וועלן אָפּשטעלן דאָס שיקן די צייטונג וועלן מיר אַלע, וועלכע זענען שולדיק געלט אויפפאָדערן עפנטלעך אונז די חובות צו באַצאָלן.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע ה״י.

צו אַלע ציונים און סימפּאַטיקער פון ציוניסטישן געדאַנק!

אין צוזאַמענהאַנג מי״ט דער וועלבירונגס-אַקציע פון נייע מיטגלידער אין דער אָרג. און ווי אויך מיטן 12-טן ציוניסטישן לאַנדעס-צוזאַמענפאָר וועלכער וועט פאָרקומען דעם 14 ק.מ. עפנענען מיר די אַקציע אין ביאַלע מיט אַ באַזוך פון מיטגליד פון צ.ק. פּאָרזיצער פון „חלוץ בעל-מלאכה" אין פּוילן

חבר אינזשיניער לאַנדשטאַק

חבר לאַנשטאַק וועט מאָרגן שבת 8 אָוונט אין לאָקאַל פון „תרבות" קרוטקע 3 רעפערירן א.ד.ט.:

„די פּאָליטישע לאַגע פון די יידן אין גלות און אין ארץ-ישראל"

דער רעפעראַט וועט זיך אָנפאַנגען פּינקטלעך. איינטריט פאַר אַלע. אַלע חברים און סימפּאַטיקער ווערן אין צוזאַמענהאַנג מיטן א. ד. באַזוך גערופן אויף אַ **חברים-פאַרזאַמלונג** היינט פּינקטלעך 7.30 אָוונט אין לאָקאַל פון „תרבות". אַלע ווערן געבעטן צו קומען. קיין באַזונדערע איינלאַדונגען ווערן נישט פונאַנדערגעשיקט.

באַמערקונג: אין פאַל ווען סוועט איינגיין ענדערונגען אין אָרט פון רעפעראַט (מעגלעך דאָס מיר וועלן באַקומען אַ גרויסן זאַל), וועט באַזונדער געמאָלדן ווערן.

מירל גולדשטיין — בילה-סורל.
יוסף שילדקרויט — דעמבלין

נ ש ו א י ם

ג׳ ש ב ט.

אונזער ליבער טאָכטער און שוועסטער **מירעלע** צו דיין חתונה מיט ה׳ **יוסף שילדקרויט** ווינטשן מיר דיר אַ האַרציקן מזל-טוב און אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן

עלטערן און שוועסטער גאָלדשטיין,
שוועסטער און שוואָגער רובינשטיין (תל-אביב),
ברידער און שוועגערין גאָלדשטיין (ראַדזין).

מ י ר ל און י ו ס ף!
צו אייער חתונה — מיינע האַרציקסטע ברכות. די עלטערן — פיל נחת
ישראל רובינשטיין.

מ י ר ל!
צו דיין חתונה מיט ה׳ יוסף שילדקרויט ווינטשן אַ האַרציקן מזל - טוב.
די עלטערן — פיל נחת
יוסף סאַפיר און שוועסטער.

מ י ר ל!
צו אייער חתונה מיט ה׳ יוסף שילדקרויט
— מיינע ה אַ ר צ י ק ס ט ע ווונטשן. די עלטערן — פיל נחת
אברהם לצווי.

לנשואי מירל גולדשטיין עם יוסף שילדקרויט, ולמשפחתה מברכת והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר יתן פריו בעתו ועלהו לא יבול, ובכל אשר יעשה יצליח

משפחת טוכשניידער.

אונזער ליבער שוועסטער און שוועגערין מירעלע!
צו דיין חתונה מיט ה׳ יוסף שילדקרויט ווינטשן מיר אייך מזל-טוב און פיל גליק. די עלטערן — אַ סך נ ח ת
שוועסטער און שוואָגער נאָרטמאַן.

Z intencji zaślubin p. Goldsztejnówny z p. Szyldkrautem — dużo szczęścia!
życzy Dr. I. Zylberberg.

לרגלי הנשואים של מרת מירל גולדשטיין עם מר יוסף שילדקרוט — אחולים לבבים ונעימים, להוריהם — מזל-טוב!
משפחת אלטביר.

דער פאַמיליע גאָלדשטיין!
צו דער חתונה פון אייער טאָכטער און שוועסטער מזל-טוב! דער יונגער פּאָר — אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע אַגרעס.

דער פאַמיליע גאָלדשטיין!
צו דער חתונה פון זייער טאָכטער מירל מיט ה׳ יוסף שילדקרויט — אַ האַרציקן מזל-טוב!
פאַמיליע טרייטמאַן.

דער פאַמיליע גאָלדשטיין!
צו דער חתונה פון זייער טאָכטער מירל מיט ה׳ יוסף שילדקרויט — אונזערע האַרציקע גליקווונטשן, דער יונגער פּאָר אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע דזיענציאָל.

לנשואי מרת גולדשטיין עם מר שילדקרוט — חיים מיצוקים ונעימים לאמית-דתית-ציונית
משפחת צבי יהן.

צו דער חתונה פון פרל׳ מ. גאָלדשטיין מיט ה׳ יוסף שילדקרויט ווינטשן מיר זיי אַ האַרציקן מזל טוב. די עלטערן — פיל נחת
פאַמיליע קאַלינקאַ און לערנער.

בעסטע רבקה און שמעון אין תל-אביב!
צו אייער התונה פיל גליק און אייער צוזאַמענלעבן. די עלטערן פיל נחת
פאַמ. שוואַרצבערג ביאַלאַ-פּאָדל.,
פאַמ. באָדזשטיין תל-אביב.

אונזער טאָכטער, שוועסטער, אייניקל און שוואָגער!
צום געבורט פון זייער **טעכטערל** מזל-טוב!
הלוואי זאָל ג-ט געבן דאָס זי זאָלט האָבן פון איר פיל נחת
פאָטער, ברודער, שוועסטער (ביאַלע).
חוה און ליפּע רוזשאַנסקי (באַראַנאָוויטש).

אונזער פריינט **רחל** און **ברוך מאַנקער!**
צום געבורט פון זייער טעכטערל מזל-טוב
און אַ גרינגע דערציונג ווינטשן
שרה און חיים מיאָדעק.

אונזער ליבער טאָכטער **טויבעלע!**
צו דיין חתונה מיט ה׳ **בצלאל באָרענשטיין** ווינטשן מיר דיר אַ גליקלעכע צוקונפט
עלטערן, שוועסטער, ברידער און פלימיעניצע דזיענציאָל,
שוועסטער, שוואָגער, פלימיעניצע איידעלמאַן (אויסטראַליע).

מזל-טוב טויבעלע דזיענציאָל!
צו דער חתונה מיט ה׳ בצלאל באָרנשטיין, דער פאַמיליע — אַסך נחת
ווינטשן פאַמיליעס גאָלדשטיין, מאַסטבוים, פינקעלשטיין.

טויבע און בצלאל!
צו אייער חתונה - מיינע האַרציקסטע גליקווונטשן. די עלטערן — פיל נחת
צבי אָרלאַנסקי

דער פאַמיליע דזשענציאָל צו דער חתונה פון זייער טאָכטער טויבעלע מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין — פיל גליק
פאַמיליע נאָרטמאַן.

Z intencji zaślubin p. T. Dzięciołówny z p. B. Borensztejnem — pomyślności w życiu
życzy D-r I. Zylberberg.

לחתנתך עם מר **שמעון** בתל-אביב מאחולים אנו אתכם עתיד מזהיר ומצהיר הגשימו את הרעיון הציוני בארץ הציונית!
משפחת בלמן וסבתא.

צו דער חתונה פון ר ב ק ה בעלמאַן מיט ה׳ **שמעון** אין תל-אביב — אַ הערצלעכן מזל-טוב! די עלטערן — פיל נחת
משה קאַווע, יוכבד, יצקב, רבקה׳לע, און אשרל טענענבוים.

רבקה און שמעון אין תל-אביב!
צו אייער ה ת ו נ ה — אַ גליקלעכע צוקונפט
די עלטערן — אַסך נחת
פאַמ. בעלמאַן, אַבערמאַן (ביאַלע).
פאַמ. בעלמאַן, ליפמאַן (אַרגענטינע).

רבקה און שמעון!
צו אייער חתונה אין תל-אביב — פיל גליק!
די עלטערן — אַ סך נחת!
מנשה צעשינסקי און פרוי.

מזל-טוב אונזער ליבן זון, ברודער און שוואָגער משה גרינבלאַט (אין ניו-יאָרק) צו דער חתונה פון זיין טאָכטער **בערטע** (בריינדל) מיט ה׳ **פיליפ קאָהן**, וועלכע איז פאָרגעקומען אין ניו-יאָרק דעם 10-טן יאַנואַר 1937 י., שיקן מיר איבער אונזער האַרציקסטן מזל-טוב. דעם יונגן פּאָר — אַ גליקלעכע צוקונפט. די עלטערן — פיל נחת
באָבע און זיידע גרינבלאַט, פאַמיליע פלוצער,
פאַמיליע לעבענבערג ביאַלע-פּאָדל.,
פאַמיליע גרינבלאַט יאַנאָוו פּאָדל.

טויבע!
צו דיין חתונה -- פיל גליק
די עלטערן — פיל נחת.
פּעלע.

טויבע און בצלאל!
מזל-טוב! די עלטערן — פיל נחת
חיים

אונזערע מחותנים דזשענציאָל צו דער חתונה פון זייער ליבער טאָכטער טויבעלע מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין ווינטשן אַ סך נחת. דעם יונגן פּאָר — אַ גליקלעכע צוקונפט
שפּרינצע און בונם איינשטיין,
אויך רחל ערליך.

דער פאַמיליע דזשענציאָל!
צו דער חתונה פון זייער טאָכטער טויבעלע מיט ה׳ בצלאל באָרנשטיין — פיל גליק!
עלקע האָפּפער.

פרל׳ טויבע דזשענציאָל צו איר חתונה מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין מיינע בעסטע ווונטשן. דער פאַמ. פיל-נחת
מ. ליבערמאַן.

טויבע ובצלאל!
לנשואיכם — אחולים לבבים ולאומיים.
להוריכם -- שפע נחת וברכה
יהודה מיגדל ומשפחתו.

Państwu Dzięcioł i nowożeńcom składają serdeczne gratulacje
E. Weinberger.
M. Feldman.

וגם אנו בין המברכים
משפחת גולדשטיין.

אַ הערצלעכן מזל-טוב דער פאַמיליע דזיענציאָל צו דער חתונה פון זייער טאָכטער טויבעלע מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין! דער יונגער פּאָר — אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע קראַמאַרזש.

צו דער חתונה פון פרל׳ טויבעלע דזיענציאָל מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין ווינשט אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
די עלטערן — אַסך נחת
יוכבד און ישראל שוואַכוואַס (וואַרשע).

דער פאַמיליע דזיענציאָל!
צו דער חתונה פון טויבע מיט ה׳ בצלאל באָרענשטיין — אַ האַרציקן מ ז ל - ט ו ב! דער יונגער פּאָר - אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע לאַשטשעווסקי.

אַ שמועס

דעם ליי · אַרטיקל פון היינטיקן נו· מער „ביאַלער·וואָכנבלאַט“ האָבן מיר באַשלאָסן צו ווידמען דער—„וואָכנבלאַט“

•

שוין לאַנגע יאָרן, ווי ביאַלע וויל האָבן אַן אייגענע עפנטלעכע טריבונע, וויל האָבן און טוט נישט דאָס מינימאַ· לע איר צו דערהאַלטן.

פאַרשידענע פּרובן זענען געמאַכט געוואָרן: געווען אַ „פּאָדלאַסיער·לעבן“ מיט אַ גרויסן שטאַב מיטאַרבעטער, מיט אפילו אַ געצאָלטן רעדאַקטאָר, מיט פי· נאַנסיעלע מיטלען און האָט זיך אויך נישט געקאָנט דערהאַלטן, ווייל — סהאָט אים געפעלט אַ ריכטונג. געווען דער ערשטער “ביאַלער·וואָכנבלאַט“ וועלכער האָט קיין פינאַנצן נישט געהאַט, אָבער האָט דערפאַר געהאַט גענײטע און אי· בערגעגעבענע אידעאַליסטישע מיטאַר· בעטער, וועלכע האָבן דעם וואָגן אַזוי לאַנג געשלעפּט—ביז זיי האָבן ביאַלע פאַרלאָזט.

סאיז אויפגעקומען אַ צווייטער „פּאָד· לאַסיער·לעבן“ אַ געמיש פון אַלץ אין דער וועלט און האָט, פאַרן פרייז פון חנפ׳נען אַ ביאַלער אין אויסלאַנד, מאַ· כנדיק אים — פאַר „ביאַלעס בעסטן זון אויף עמיגראַציע“, פאַרן פרייז פון פרייז פון זאַמלען געלט אויף אַ „פּנקס“ וועלכן מען האָט אפשר נישט געהאַט ברעה אַרויסצוגעבן, סאַרן פרייז פון בלייבן שולדיק דעם דרוקער (500) פינף הונדערט זלאָטעס — אַרויסגעגעבן אין לוקסוס באַדינגונגען (מיט פאָטאָגראַפיעס קלישעס פון די מיטאַרבעטער) אַ וואָכן· צייטונג. קוים זענען די צופלוס-קוועלן פון געלט פון אויסלאַנד און פון לאַנד אויסגעטריקנט געוואָרן, קוים איז נישט געווען קיין מעגלעכקייט צו „נעמען“ אָדער צו „צאָלן פאַר מיטאַרבעט, איז „פּאָדלאַסיע·לעבן“ פאַרשוווּנדן צוזאַמען מיטן „פּנקס“ און מיט די פּלאַגיאַט אַר· טיקלע, וועגן דער „קאָאָפּעראַטיווער· באַוועגונג אויף דער גאַרער וועלט“ און נאָך ענלעכע „פּראָבלעמען“.

•

גאַנץ אַנדערש איז עס מיטן „ביאַלער· וואָכנבלאַט“ וועלכער איז צוריק באַנייט געוואָרן לויט אַ באַשלוס פון דער ציו· ניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ביאַלע.

אָן שום פינאַנסיעלע מיטלען, אָן שום אויסזיכט צו באַקומען וועלכע סאיז שטיצע פאַרן פרייז פון מאַכן וועמען סאיז פאַר — אַ פּערזענלעכקייט, אָן שום טאַראַראַם מיט שפּן קאָמיטעטן אין אַמעריקאַ, פּאַריז, אָן „פּרעסע-קאָנפע· רענצן“ אָן „לעבנדיקע צייטונגען“ אָן — — רעדאַקטאָרן · טיטלען און אָן — — — שום אויסזיכטן צו “נעמען“ אָדער צו „צאָלן“ פאַר מיטאַרבעט זענען עט· לעכע חברים צוגעטרעטן אַרויסצוגעבן אַ וואָכנשריפט, וועלכע זאָל: אָפן, מוטיק, דרייסט זאָגן דאָס, וואָס דאַרף אין דער געגעבענער וואָך געזאָגט ווערן.

סהאָט אונז נישט אָפּגעשראָקן קיין: פּעטש, מסירה צום סטאַראָסטע (פון צוויי אומבאַדייטנדע נולן הי׳), סהאָט אונז נישט אָפּגעשראָקן דאָס מיען זיך פון אַ כלומרשט „יידישן“ „רעפּרעזענ· טאַנט“ וועגן צומאַכן די „וואָכנבלאַט“, סהאָט אונז נישט „געהאַרט די „איינ· פלוסן“ פון אַ ראַטמאַן דאָס מען זאָל אונזערס אַ פאַרשטעער נישט צולאָזן צו די שטאָט-ראַט-זיצונגען, מיר האָבן זיך פאַר נאָך און נאָך זאַכן נישט גע· שראָקן און די „וואָכנבלאַט“ אונטערגע· האַלטן אויף וויפל מיר האָבן געקענט, אויף וויפל סאיז געלעגן אין אונזערע מעגלעכקייטן.

די רעדאַקציע האָט מיט פאַראַכטונג אָפּגעוואָרפן די פאָרשלאָגן פון ענדערן איר ריכטונג פאַרן פרייז פון... סובסיד· יעס און פעט באַצאָלטע מעלדונגען. מיר האָבן געזאָגט: “די ביאַלער·וואָכנבלאַט“ מיטאַרבעטער מיינען נישט קיין פאַר· דינסט·אינטערעסן נאָר האָבן אַן אידעע וועלכע זיי דינען און אין נאָמען פון דעם האָבן מיר זיך נישט געוואָלט צו קיינעם פאַרקויפן, צו קיינעם זיך נישט געווענדעט נאָך שטיצע, נאָר אַליין גע· שלעפּט דעם שווערן אין רעדאַקציאָנע· לער (ביי היינטיקע באַדינגונגען -- ספּע· ציעל אין ביאַלע) און פינאַנסיעלער הינזיכט וואָגן, וואָס הייסט „ביאַלער· וואָכנבלאַט“, געשלעפּט ביז — ער האָט זיך אָפּגעשטעלט.

•

יענע וואָך איז אונזער צייטונג צו· ליב פינאַנסעלע סיבות נישט דערשינען. האָבנדיק דאָך דעם גלויבן דאָס, דאָס נאַציאָנאַלע יידישע ביאַלע וועט אָפּ· שאַצן וואָס סהייסט אַן אייגענע יידישע טריבונע פאַר אונזער שטאָט. באַנייען מיר ווידער דאָס אַרויסגעבן די „ביאַלער·וואָכנבלאַט“ אין דער האָפנונג, דאָס יעדער פּראָגרעסיווער ביאַלער ייד וועט אונז מיטהעלפן.

מיר ווענדן זיך צו קיינעם נישט נאָך קיין געלט-שטיצעס. מיר ווילן נאָר דאָס אין יעדן נאַציאָנאַלן יידישן הויז אין ביאַלע זאָל זיך געפינען אַ געקויפ· טער (אַליין ניט געצומענער מיט נאָך דריי שותפים אָדער געבאָרגט ביי אַ שכן) עקזעמפּלאַר „ביאַלער-וואָכנבלאַט“. מיר ווילן זען די וואָכנשריפט אַזוי אַרום אַלס אַ סטאַבילע, נישט קיין אָפּ· הענגיקע פון עמיצינס אַ חתונה אָדער פון נעקראָלאָגן. מיר האָבן די גאַנצע

צו אַקטיוויטעט!

דער צענטראַל קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילן, פירט איצט אַ פאַרשטאַרקטע ווערבי· רונגס · און ·איבערערגיסטרירונג · אַקציע צווישן זיינע מיטגלידער און סימפּאַטי· קער. די אַקציע ווערט געפירט אונטערן לאָזונג: וויפל שטימען צום 19·טן ציו· ניסטישן קאָנגרעס — אַזויפיל רעגיסט· רירטע מיטגלידער“, דאָס הייסט 40.000 שטימען צום קאָנגרעס, 40.000 מיטגלי· דער אין דער אָרגאַניזאַציע. די אַקציע גייט מיט דערפאָלג, די אָרגאַניזאַציע שטאַרקט זיך. זי פאַסט זיך צו די אויפגאַבן, וועלכע סדערוואַרטן איר.

• • •

אויפגאַבן, שווערע און פאַראַנטוואָרט· לעכע דערוואַרטן דער אָרגאַניזאַציע אַלס גאַנצע און יעדן איינציקן ציוני, יעדן נאַציאָנאַל דענקנדן ייד באַזונדער.

מיר ציונים דאַרפן און וועלן ווידער איבערנעמען די העגעמאָניע אין יידישן פּאָליטישן און געזעלשאַפטלעכן לעבן, מיר דאַרפן ווידער זיין די טאָן-געבער די דערציער פון די יידישע מאַסן, ווייל דאָס לעבן, די האַרטע יידישע ווירק· לעכקייט פאָדערט עס פון אונז.

• • •

די געשעעניש׳ן אין לאַנד, די אַנטי· יידישע כוואַליע, וועלכע האָט ווי אַ [redacted] צייט נישט געזעכערט דעם פרייז פון 10 אויף 15 גראָשן פאַר אַ נומער, ווייל מיר האָבן אַזוי אַרום יעדן איינציקן געוואָלט געבן די מעגלעכקייט צו קויפן די צייטונג. ליידער געפונען זיך אַ מאַסע רייכע לעזער נישט קיין אַבאָ· נענטען, וועלכע קויפן שותפות מיט נאָך צוויי אַ בלאַט אָדער באָרגן אויפן צווייטן טאָג ביי יענעם, און קענן דעם ווילן מיר אַרויסטרעטן. (ביי דער גע· לעגנהייט ווילן מיר אויך זאָגן: כדי צו דערהאַלטן אונזער וואָכנשריפט וועט אונז אויסקומען אויף אַ שטרענגן אויפן איינצומאָנען די אונז קומענדע חובות פאַר: אַנאָנסן. גראַטולאַציעס, אַבאָנאַ· מענטס·אָפּצאָל אוי׳ מיר וועלן עס טון).

•

די באַנייטע „ביאַלער · וואָכנבלאַט“ גיבן מיר איבער אין די הענט פון יידישן ביאַלע, אַלס אַ פרייע טריבונע פאַר יעדן נאַציאָנאַל דענקנדן מענטש און מיר האָפן, דאָס אונזערע לעזער וועלן נישט נאָר זיין אין בלייבן לעזער, נאָר אויך ווערן אונזערע פריינט און וועלן אַזוי אַרום מיטהעלפן צום פאַר· טיפן דעם געזעלשאַפטלעכן באַוווּסטזיין ביי אונז אין שטאָט. מיר האָפן און וואַרטן.

די רעדאַקציע.

פאַרפלייצונג פאַרגאַסן אַלץ און אַלעמען אפילו ביז דאָ נישט לאַנג ליבעראַלע קרייזן—האָבן באַוויזן, אַז גערעכט זענען געווען די ציונים מיט זייער פּאָליטישער מענטאַליטעט, מיט זייער באַציונג צו דער פּוילישער געזעלשאַפט. ווי ווייט די לאַגע האָט זיך אין דעם זין געענ· דערט, זאָל עדות זאָגן דער פאַקט, דאָס די קריכערישע אגודה מיט איר סאַנאַצ· יע·דעפּוטאַט מינצבערג באַשטעטיקן אַז גערעכט איז געווען יצחק גרינבוים, ווען ער האָט געוואָרנט פאַרן פאַראייניקן זיך מיט דער סאַנאַציע.

גערעכט איז ער געווען, ווייל ער איז דער דורך אים רעפּרעזענטירטער לאַגער האָבן פאָראויסגעפילט, דאָס מיר יידן וועלן מוזן באַצאָלן פאַר די פע· לערן פון דער סאַנאַציע.

ליידער האָבן אויף אַ געוויסע צייט די קריכערישע קורצזיכטיקע עלעמענטן גענומען דעם אויבן·אָן און צוגעבראַנגט צו דעם, וואָס סגעשעט איצט מיט יידן.

אָבער די יידישע מאַסן דערוואַכן צוריק. זיי ווייסן שוין ווער סדאַרף אָנ· פירן מיטן יידישן לעבן און פון וועמען מדאַרף זיך אָפּווענדן מיט פאַראַכטונג. די יידישע מאַסן קומען צוריק מאַסנהאַפט צו די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציס.

אויך די ביאַלער ציוניסטישע אָרגאַ· ניזאַציע מוז ווערן צוריק שטאַרק און אַקטיוו. דעם ציל פאַרפאָלגט דער באַזוך פון חשובן פאָרזיצער פון „חלוץ בעל מלאכה“ אין פּוילן און מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט **חבר אינוש. לאַנדשטאַק.**

חבר לאַנדשטאַק קומט נישט צו אונז אין דער אייגנשאַפט פון אַ צ. קאָמ.·אינסטרוקטאָר, ער קומט אונז עפענען די אויגן און אָנווייזן אין וואָס פאַר אַ באַדינגונגען מיר לעבן, וואָס מיר האָבן צו דערוואַרטן און וועלכער איז דער אויסוועג פון דעם אַלעמען, וואָס מיר רופן אָן: „אַנטיסעמיטישע יידן·פּרעסערישע וואַק· כאַנאַליע“. חבר לאַנדשטאַק וועט אונז אויך באַלייכטן דעם ארץ·ישראל פּראָבלעם און אויפמונטערן די געשוווי· רענע פעסימיסטן.

מיר ציוניס דאַרפן זיך גרויסן דער· מיט. וואָס צו אונז קומט איינער פון די וואָרט·פירער אין פּוילישן צ. ק. און לאָמיר האָפן, דאָס זיין באַזוך וועט שטאַרקן און אַקטיוויזירן די אַמאָל אַזוי רומפולע ביאַלער ציוניסטישער אָרג., לאָמיר האָפן, דאָס מיר וועלן דערהערן די פאָדערונג פון דער צייט און אומ· קערן זיך צו אַקטיוויטעט.

חיים מיאָדעק.

אַן ענטפער דעם ה׳ א. שוואַרץ

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דער· קלערונג פון ה שוואַרץ וועגן די אומ· פינקטלעכקייטן אין דער נאָטיץ אין „ביאַלער·וואָכנבלאַט“ איבער דער פראַ· גע: „יאָ געלט פאַר דער פאָרלעזונג, אָדער נישט קיין געלט“, דערקלערן מיר פאָלגנדעס: א) טראָץ דעם וואָס די א. ד. נאָטיץ שטימט נישט ווען דער שול·פאַרוואַלטונג דעקן מיר איר דאָך בילקאָם און זענען מיט איר איינשטי· מיג; ב) צי זענען אייערע באַמערקונגען ה. שוואַרץ ריכטיקע און זיי דאַרפן איינדרוקן די ריכטיקייט פון דער וואָך? וועגן דעם לאָזט זיך זאָגן:

1. טראָץ אונזער באַגרינדעטע ביטע, צום בירגער·קלוב, אונטערשטרייכנדיק די נויטיקייט פון יעדער געזעל· שאַפט צו שטיצן די שולע, האָבן מיר דאָך פון אייך דערוואַרטעט מער פליכט ווי אָפּפערונג, אַ שכנישן אָפּצאָל פון גוטן פאַר גוטס, ד. ה. אונז געבן דעם לאָקאַל אויף אַ פאָרלעזונג, ווייל איר האָבן אייך געגעבן אויף אַ דאַנסינג. מיר האָבן דאָך נישט געוואָלט זיין קליינלעך און זאָגן בלשון עס. גיב מיר ווייל די קומסט מיר אַ חוב און זיך מענטשלעך געווענדעט אַנערקענענדיק אייער חוב, גלייכצייטיק פאַר אַ טאַט פון אונטערשטיצן די שולע.

2. צי איז די ביטע צום בירגער· קלוב געווען אונטערגעשריגן? ה׳ שוואַרץ! צי דאַרף נישט זיין געגוגנד, אַ ביטע מיט אַן אינהאַלט וועגן פאַרדינגען אַ זאַל, ווען זי איז געסטעמפּלט מיט אַן אַפיציעלן פירמאַן סטעמפּל געחתמעט דורך דעם סעקרעטאַר? צי וואָס האָבן געגוצט די אויטענטישקייט פון די חתי· מות צי איז דאָס געווען אַ פּראָבלעם וואָס איז פאַרבינדן מיט קאָנספּיראַציע און געהיימע אָפּמאַכן?

3. צי האָט דער בירגער-קלוב ביי אונז אויסגעבאָרגט אַ צימער אויף אַ דאַנסינג?

יאָ ה׳ שוואַרץ. פאַר אונז איז ה׳ ליבמאַן געגוגנד ווען ער ווענדעט זיך מונדלעך און בעט דעם לאָקאַל אויף אַ דאַנסינג וואָס דער קלוב אָרדנט איין. מיר האָבן נישט פאַרלאַנגט קיין אוי· טענטישקייט, ווייל מיר ווילן נישט טוישן מענטשלעכע באַציונג אויף קליינ· געלט. דער פאַקט בלייבט אַ פאַקט.

4. צי האָט דער קלוב פאַרלאַנגט בלויז אויף הוצאות? דער ה׳ ליבמאַן האָט אונז דערקלערט מונדלעך, אַז די פאַרוואַלטונג האָט באַשטימט אַן אָפּצאָל פון 10 זל. דער ה׳ פּרעזעס האָט אונז דערקלערט, אַז די פאַרוואַלטונג האָט באַשטימט 10 זל. אויף אונזער פראַגע: פאַרוואָס מיר האָבן אייך געגעבן דעם לאָקאַל אָן געלט? האָט דער ה׳ פּרעזעס ערקלערט: זענט איר בעסערע מענטשן! יאָ! אויף הוצאות, אָבער הוצאות איז גבסמראַקטער באַגריף.

די וואָס נאָך לאָגישע אויספירונג אַז דער קלוב האָט נישט געדאַרפט „צוטראָגן“ 10 זל. צו אַ רעפעראַט וואָס זיין ברוטאָ הכנסה איז 15 זל.

אייער אויספירונג איז דאָך אין אַ בולטער סתירה צו די פעסטשטעלונגען. ווי אַזוי ה׳ שוואַרץ, האָט איר פאָראויס געוווּסט, אַז דער רעפעראַט וועט ברענ· גען 15 זל. ברוטאָ און אַזוי אַרום געזען, אַז דעם קלוב לוינט נישט „צו· לייגן“ 10 זל.?

אויב איר האָט יאָ פאָראויס געוווּסט, אַז די גאַנצע הכנסה וועט זיין 15 זל. ווי איז די לאָגיק צו פאָדערן פון אַן אינטערנעמונג אַסימפּאַטישע אָדער אומ· סימפּאַטישע פאַר אויסבאָרגן אַ צימער בערך 75 פּראָצענט פון איר ברוטאָ· הכנסה?

בלייבט אַ קשיה.

אַזוי איז שוין אין יידישן לעבן יע· דער קשיה וואָס איז שווער פותר צו זיין, ווערט זי אָפּגעלעגט אויף משיחס· צייטן, צווישן די דאָזיקע קשיות בלייבט אונזער לעצטע קשיה אין אייער לעצ· טע פראַגע: פון וואַנען קומען די רעווי· זאָניסטן צו אַ העברעאישער שולע? (אויב מאיז ברוגז אויפן חזן טאַנצט מען נישט קיין קדושה).

מיר האַלטן די דיסקוסיע פאַר גע· שלאָסן, און משיח בן דוד וועט שוין מוזן זיך באַמיען דאַרויף צו ענטפערן.

ואנו נחכה לו יום יום.

דער שול-קאָמיטעט.

אַלע ציונים און סימפּאַטיקער קומען היינט 7.30 אָוונט אויף דער פערזאַמלונג

פון ביאַלער לעבן

פון שטאָט-ראַט

פאַריקן מ[ו]נטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג [פון] שטאָט-ראַט. די זיצונג איז געווען געווידמעט — דאָס אויסהערן קאָמוניקאַטן און שאַפן אייניקע קאָמיסיעס פאַר פאַרשידענע צוועקן.

סאיז געשאַפן געוואָרן אַ קאָמיסיע צו ליוסטרירן די שטאָטישע פּלעצער אויף צי בויען די נייע שולע אין ביאַלע. אויך איז געשאַפן געוואָרן אַ קאָמיסיע פאַר געבן נייעמען די נייע ענטשטאַנענע גאַסן אין ביאַלע. די אויפגאַבע פון דער קאָמיסיע וועט אויך זיין נאָכצוקאָנסראָלירן די ריכטיקייט און צוועקמעסיקייט פון די אַלטע נעמען אויף די ביאַלער גאַסן. אין די קאָמיסיעס איז מצד די יידישער ראַטמענער פאַרטרעטן ה׳ ווינאַגראַד.

סאיז איבערגעלייענט געוואָרן אַ קאָמוניקאַט, דאָס מוועט אינגיכן עפענען פאַרן עפנטלעכן געברויך די אַ. ג. קאַשאַראָווע גאַס וואָס פאַראייניקט די „גלינקעס" מיטן וואַרשעווער שאָסיי, וואָס סאיז ביז איצט אָפגעשלאָסן דורך דעם 34 פולק.

ראַטמאַן באַניקאָווסקי וועלכער ווייזט שטענדיק אַרויס אַ גרויס פאַרשטענדעניש פאַר די וואַסער און ריינקייטנויטן פון דער שטאָט, אינטערפּעלירט דעם בירגערמייסטער פאַרוואָס איז אין ביאַלע אַזוי שווער מיט וואַסער? פאַרוואָס זאָרגט מען וועגן וועניקער וויכטיקע זאַכן און פאַר אַזאַ צוועק איז קיינמאָל נישטאָ אין היגן מאַגיסטראַט די נויטיקע פאַר זלאָטעס?

אויף דעם ענטפערט דער בירגערמייסטער, דאָס די מיליטער-מאַכט וועט אין ביאַלע קורצלעך אויסבויען זעקס גרויסע וואַסער-סטאַציעס, צוויי פון זיי זאָלן נאָך געמאַכט ווערן אין פאַרלויף פון יאָר 1937 און דערמיט — — — האָט שוין דער מאַגיסטראַט געלייזט דעם „וואַסער-פּראָבלעם" פאַר ביאַלע.

מיר קענען דעם ה׳ ראַטמאַן באַניקאָווסקי ענטפערן אויף זיין וואַסער-אינטערפּעלאַציע, דאָס ביאַלע האָט געהאַט גוטע וואַסער און אַ סך ברונעמס דעמאָלסט ווען דאָס קאָנסערווירן זיי איז געווען די אויפגאַבע פון פאַרמאַן אויף דעם געביט ווי סאיז דער ה׳ נאָטענזאָן בנימין (בנימין קאָוואַל), קיים אָבער האָט אַ קריסט אָנגעהויבן צו „קענען בעסער" דאָס פאַך האָבן מיר נישט קיין וואַסער. אַזוי איז געשען מיט דער כאָמטשי אויף פּיעראַצקי גאַס, אויף דער נאַרוטאָוויטש גאַס און ענלעכע.

אויב ה׳ באַניקאָווסקי, וועלכער ווייזט באמת אַרויס די נויטיקע פאַראינטערעסירונג דערמיט וועט נאָך אַמאָל וועלן דאָס באַרירן אויפן פאָרום פון שטאָט, דאַן זענען מיר אים גרייט מיט פאַקטן צו דינען.

היינטיקן מאָנטאָג איז פאָרגעקומען אַ דרינגנדע שטאָט-ראַט-זיצונג וועגן אויסוויילן אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, וועלכע איז דעקאָמפּלעטירט געוואָרן דורכן אָפּפאָרן פון פרעזעס ראַטמאַן ד׳ דוטקיעוויטש און דורך נישט קומען פון אייניקע מיטגלידער.

די וואַלן זענען געווען געהיימע און אין הסכם מיטן רעגולאַמין זענען אין דער קאָמיסיע אַריין אייניקע מיטגלידער נישט קיין ראַטמענער אין דער קאַדענציע זענען אַריין פאָרזיצער קאַפּיטאַן אין רעזערוו יאַשינסקי, בוכהאַלטער אין פ.ה.ס.) וויצע-פאָרז. ראַטמאַן קולאַקאָווסקי, מיטגלידער ראַטמ. לעווי, ווינאַגראַד, סושינסקי געוו. ראַטמאַן, טימאַשוק און ה׳ משאַטירקאַ (בוכהאַלטער פון ק.ק.אַ.).

צווישן די קאַנדידאַטן, וועלכע האָבן געוואָלט אַריין אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע איז אויך געווען ה׳ ווייכמאַן, די ראַטמענער אָבער געדענקען זיין

„באַסיין-פאַרטיידיקונג" האָבן אים מוחל געווען די טובה און געהייסן נישט צופיל איבעראַרבעטן זיך לטובת הכלל.

ראַטמאַן ווינאַגראַד אינטערפּעלירט דעם בירגערמייסטער, פאַרוואָס די אין ביאַלע געזאַמלטע סומע ווערן איינגאַנצן אָפּגעשיקט קיין לובלין און סווערן נישט באַריקזיכטיקט די היגע אָרימקייט? אויף דעם ענטפערט דער בירגערמייסטער, דאָס ער האָט ענטשפּרעכנדע צורקולאַרן און ער פירט נאָר אויס דאָס, וואָס דאָרט שטייט. נישט זייענדיק באַפרידיקט מיט דעם ענטפער, ווייזט אָן ראַטמ. ווינאַגראַד, אַז דער געוו. בירגערמייסטער זאַקשעווסקי האָט אפשר אויך געהאַט „ענטשפּרעכנדע" צורקולאַרן און דאָך פריער פאַר אַלעמען געזאָרגט פאַר די שטאָטישע נויטליידנדע. ער שטעלט אַ פאָרשלאַג וועגן ווענדן זיך צום וואָיעוואָדישן קאָמיטעט וועגן איבערלאָזן די דאָ געזאַמלטע סומען פאַר דער היגער אָרימקייט. דער פאָרשלאַג פון ראַטמ. ווינאַגראַד ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

אַ גאַס אויפן נאָמען פון גענעראַל אָרליטש דרעשער

אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאָט-ראַט איז באַריקזיכט געוואָרן די ווענדונג פון דער „ים און קאָלאָניאַל ליגע" אין ביאַלע וועגן אַ נאָמען געבן אַ גאַס אויפן אומגעקומענעם פרעזעס פון דער „ליגע". סאיז באַשלאָסן געוואָרן צו ענדערן פון קונסטיקן מאָנאַט די לאָמאַזער גאַס אויף: „גאַס פון גענעראַל אָרליטש-דרעשער".

נאָר אַלץ נישטאָ קיין פּרעזעס

אין דער קהלה איז אַלץ די לאַגע נאָך אַ פאַרוויקלטע. די דאָזיקע פון „פּאָגראָסיוון בלאָק" קומען נישט צו דער זיצונג, ווייל איין דאָזאָר איז קראַנק און וואָלטן ביי זיין אָפּוועזנהייט נישט געהאַט קיין מערהייט פאַר זייערס אַ פּרעזעס.

האָפנטלעך וועט ביי דער דריטער זיצונג, וואָס וועט פאָרקומען דינסטאָג דעם 26 ה. מ. די פּרעזעס-וואַל דערלעדיקט ווערן.

נאָך וואָס קומען זיי אים מבקר חולה זיין?

דער ציוניסטישער דאָזאָר ה׳ ישראל פינקלשטיין איז שוין אַ לענגערע צייט קראַנק און פאַרלאָזט נישט דאָס בעט. אויפפאַלנד איז געווען, וואָס צווישן די וועלכע קומען אָפט אים מבקר חולה זיין זענען געווען די „אגודה-מאַכערס" ה"ה קאָהן, קאַליכשטיין, טשערנע און אַנדערע. ערשט לעצטנס האָט זיך אַרויסגעוויזן, דאָס סגייט זיי אַזוי נישט אין דער מצוה פון ביקור - חולים, ווי אין דער וואַל פון זייערט אַ פּרעזעס אין דער קהלה-פאַרוואַלטונג.

אין דעם זין האָבן זיי אים געוואָלט איבעררעדן.

זיי האָבן אים פאַרזיכערט, דאָס דער דאָזאָר און „ אָנק ספּעציאַליסט" וועט שוין דאָס מאָל זיין גוט.

ה. פינקעלשטיין האָט די אַלע אים „באַהיינפלוסערס" געענטפערט, דאָס ער איז אַ דיסציפּלינירטער אָרגאַניזאַציע-מיטגליד און וועט האַנדלען אַזוי, ווי די אָרגאַניזאַציע וועט אים הייסן.

וויפל דאַרף מען נעמען, אויב מגצפינט יענעמס וועקסלען און מודיע זיי נישט אוועקגעבן?

ה׳ ד"ר זילבערבערג האָט געגעבן אַ געוויסן ה׳ וו. 200 זל. טובה-וועקסלען אויף אַ אויסערסט וויכטיקן צוועק. די וועקסלען זענען געווען ביי ה׳ צ. דער לעצטער האָט זיי פאַרלוירן. ווייענדיק זיכער, דאָס נאָכן מאַכן אַלע נויטיקע באַוואָרענישן אין די בענק וועלן פאַר קיינעם נישט האָבן קיין ווערט און מוועט זיי צוריקברענגען האָט ער וועגן דעם געמאָלדן די פּאָליציי און געוואָרט ביז מוועט זי אים צוריקברענגען. סוגנען פאַרביי עטלעכע טעג און קיינער האָט זיך נישט געמאָלדן מיט די וועקסלען. ביז אין אַ שיינעם אָוונט איז געקומען דאָס „בערדעלע" אין ג"ח צווישן זיינע קאָלעגן כלל-טוער און זיי געפרעגט וויפל דאַרף ער נעמען פאַר די וועקסלען, וועלכער האָט געפונען מיט 3—4 טעג צוריק. די ערלעכע קאָלעגן" זיינע האַלטנדיק שטאַרק פון „השבת אבידה" האָבן געפסקנט, אַז מדאַרף נעמען 15 זל. און אויב נישט דאַרף מען זיי נישט אַוועקגעבן.

דעם געשפּרעך האָט אונטערגעהערט איינער, וועלכער האָט געוווּסט אויף וואָס פאַר אַ צוועק די וועקסלען זענען געגעבן געוואָרן און איז אַוועק צו ה׳ צ. אים מעלדן וועגן „ערלעכן-מענטש" וואָס האָט די וועקסלען. אָבער אויך דעם ה׳ צ. האָט דאָס „בערדעלע" די וועקסלען נישט געוואָלט אַוועקגעבן אָן 10 זל. אַמלעצט ווען סהאָט שוין געהאַלטן דערביי, דאָס די פּאָליציי זאָל זיך אַריינמישן האָט ער די וועקסלען אָפּגעגעבן.

מסירות און מסירות

צו דער פּראָקוראַטור איז איינגעפלאָסן אַן אָנקלאַגע, דאָס דער שוחט יעקב פּאָלאָנעצקי שעכט אָן קוויטלעך. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז פאַרפירט געוואָרן קעגן אים אַן אויספאָרשונג, וועלכע איז אין גאַנג.

„צופיל פאַרייִדישט"

דער מיטאייגנטימער פון קינאָ „אַלבאַ" ה׳ טאַרוויד האָט וועלנדיק אַראָפּברענגען קיין ביאַלע דעם פילם: „יידל מיטן פידל" זיך באַראָטן מיט זיין פרוי, וועלכע האָט אים אָבער איבערגעריסן דאָס געשפּרעך מיט דער באַמערקונג: „לאָז אָפּ מיט דעם יידישן פילם, מזאָגט שוין סיי ווי סיי, אַז אונזער קינאָ איז צופיל פאַרייִדישט".

יאָ, מיר זאָגן אייך, אַז „אַלבאַ" איז צופיל פאַרייִדישט...

א איינהיימלעכע פּרייז און אַ העפלעכע באַציונג דאַרף זיין

דערווייל זעגען מצר נישטאָ ווי פינף קאָנצעסיאָנירטע פליישער אויף כשר דאָס נוצן זיי אויס און משרויפט די פּרייזן. אַזוי למשל קאָסט אין דער גראַבאַנאָווער גאַס אַ קילאָ פלייש 1,20 און אין דער יאַטקע גאַס 1,40 אויך די באַהאַנדלונג לאָזט זיך איבער אַ סך צום ווונטשן. די קצבים דאַרפן געדענקען, אַז אויך זיי זענען „צטוואָס" אָפּהענגיק פון די אַלע, ווצכען זיי זאָגן לעצטנס אַזוי הן דורך שלעכט באַהאַנדלען, הן דורך אומבאַרעכטיקט שרויפן די פּרייזן.

אַ סקאַנדאַל אין גערער שטיבל

זונטאָג אָוונט איז אין גערער שטיבל פאָרגעקומען אַ אסיפה, בעת וועלכן סאיז געקומען צו אַ גרויסן סקאַנדאַל צווישן צוויי דאָזאָרעס. איין דאָזאָר האָט געשריגן צום צווייטן, „אַלטער מסור", „וואָס מיינסטו סאיז די צייטן פון פאַר די מלחמה ווען די זשאַנדאַמעריע האָט פאַרשיקט די קצבים אויף סיביר?"

„סאיז די פּייען-באַנק ביי דיר?" און נאָך ענלעכע עפּיטעטן. דער סקאַנדאַל האָט זיך געענדיקט דערמיט, וואָס דער דאָזאָר האָט זיך דערשראָקן פאַר קאָנסעקווענצן און — אויפן פאָרשלאַג פון די זייטיקע מענטשן, וועלכע האָבן נישט געוואָלט דערלאָזן צו אַ געריכטס פּראָצעס האָט זיך דער דאָזאָר צוריק געצויגן פון זיינע „באַמערקונגען" אויפן אַדרעס פון צווייטן דאָזאָר.

אַלענפאַלס די קריגערייען זענען געשטאַנען אויף אַ „היכל" ניוואָ, צווישן „אָנגעזעענע" מענטשן און אויף אַ שיין אָרט: לעבן ארון קודש אין גערער שטיבל פיין. זייער פיין!

צווישן מנחה און מעריב

זונטאָג בעתן דאַוונען מנחה אין גערער שטיבל, איז פאָרגעקומען „די יערלעכע אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער אינסטיטוציע וואָס איר דיקטאַטאָר רופט אָן גמילות - חסד" אָנטיילגענומען אין דער „פאַרזאַמלונג" האָבן אַלע, וועלכע דאַוונען דאָרט מנחה, מעריב, זאָגן קדיש, ישיבה-בחורים וואָס שלאָפן דאָרט, די קינדער פון ר׳ משה ישראל יצחקס חדר און נאָך קליינוואַרק.

די פאַרזאַמלטע האָבן „אויסגעוויילט" אַ פאַרוואַלטונג פון ניין פערזאָן און דריי פאַרטרעטער. פאַר די אַלע אויף דעם אופן געוועלטע פאַרוואַלטונג וועט זיך דאַרפן בייגן און דרייען אַ ייד, וועלכער וועט וועלן באַקומען אַ ג"ח פון הונדערט זלאָטעס.

די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון „טאָז"

פאַריקן זונטאָג איז אין גמינע-לאָקאַל פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון „טאָז". די פאַרזאַמלונג ווערט געעפנט דורכן פאַרוואַלטונגס - פאָרזיצער דאָס וואָרט צו אַ באַגריסונג אין נאָמען פון דער שטאָט-פאַרוואַלטונג באַקומט דער וויצע בירגערמייסטער און פאָרזיצער פון דער שטאָטישער קאָמיסיע פאַר געזעלשאַפטלעכער שוץ ה׳ אַבראַמאָוויטש.

ער גיט איבער, אַז זייענדיק לעצטנס אינפאָרמירט געוואָרן וועגן דער „טאָז"-טעטיקייט באַמערקט ער, דאָס די געז. „טאָז" לייסטעט פאַרן היגן מאַגיסטראַט פופציק פּראָצענט אַרבעט פון געזעלשאַפטלעכן-שוץ געביט. אָנבינדנדיק אין דער וועניקער צאָל אָנוועזנדע ווי אויך אין דער קליינער צאָל דעקלאַרירטע מיטגלידער פון „טאָז" (ס"ה 130) דריקט ער אויס זיין פאַרוואונדערונג איבער דעם פאַקט און ווינטשט דעם „טאָז", דאָס צו דער נאָענסטער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג זאָל זיין נישט קיין 130 מיטגלידער, נאָר 1300.

אויפן פאָרשלאַג פון פאַרוואַלטונגס-פאָרזיצער ווערט ה׳ לעבענבערג משה איינשטימיג אויסגעוויילט אַלס פאָרזיצער פון דער פאַרזאַמלונג. נאָכן באַשטעטיקן דעם טאָג-אָרדנונג גיט אָפּ דער ה׳ ווינאַגראַד דעם טעטיקייטס- און פינאַנס-באַריכט פון דער צען יעריקער „טאָז"-טעטיקייט און ספּעציעל פאַר די לעצטע פינף יאָר. נאָכן באַריכט ענטוויקלט זיך אַ דיסקוסיע אין וועלכער סנעמען אָנטייל די ה"ה: בלאַנקליידער, ראָדזינעק, לעבענבערג. אין דער דיסקוסיע איז אונטערגעשטראָכן געוואָרן, דאָס „טאָז" דאַרף מער ווערן פאָלקסטימלעכער און שלאָגן גרעסערע וואָרצלען צווישן די ברייטע מאַסן.

אָנבינדנדיק אין דער באַגריסונג פון וויצע-בירגערמייסטער און אין זיין באַמערקונג, דאָס „טאָז" פאַרלייכטערט דער קאָמיסיע פאַר געזעלשאַפטלעכער שוץ ביים מאַגיסטראַט איר אַרבעט צווישן יידן אויף 60 פּראָצענט ווי אויך אין דער אַרויסגעזאָגטער קריטיק דורך ה׳ בלאַנקליידער, דאָס די קהלה סובסידירט וועניק דעם „טאָז", שטעלט ה׳ מיאָדעק אַ פאָרשלאַג, דאָס די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון „טאָז" דריקט אויס איר פאַרוואונדערונג, וואָס די שטאָט-פאַרוואַלטונג נעמט אַזוי וועניק אין אַכט די העכסט נוצבאַרע טעטיקייט פון „טאָז„ און סובסידירט איר אַזוי שטיפמוטעריש.

ענטפערנדיק דעם ה׳ בלאַנקליידער באַמערקט ה׳ מיאָדעק, דאָס אַנשטאָט פאָדערן פון דער [א]רימער יידישער קהלה וועלכער סגעלינגט קוים אַרומצונעמען פון דער פאַראָמטער יידישער

באַפעלקערונג אַ' עטאַט פון 15—12 טויזנט זלאָטעס איז גלייכער צו אַדרע-סירן די טענות צום מאַגיסטראַט, וועמענס בודזשעט סטרעפט אַן אַ האַלבן מיליאָן זלאָטעס און וועלכער ווערט זיכער געדעקט אין 70—60 פּראָצענט דורך יידן. דער פאָרשלאַג פון ה' מיאָדעק אין דער פאָרם פון אַ דעזידע-ראַט צום מאַגיסטראַט וועגן פאַרגרע-סערן די „טאָז"-סובוועגץ ווערט איינ-שטימיק אָנגענומען. אויספירלעך ענט-פערט ה' ווינאָגראַד אַלץ דיסקוטאַנטן.

פאַרן צוטרעטן צום אָננעמען דעם בודזשעט אויפן יאָר 1937 נעמט נאָכ-אַמאָל דאָס וואָרט דער וויצע-בירגער-מייסטער ה' אַבראַמאָוויטש און פאַרזי-כערט, דאָס דער מאַגיסטראַט שאַצט יאָ ווי געהעריק אָפּ די „טאָז"-טעטיקייט און אויך אויף ווייטער וועט „טאָז" געניסן פון פולער פאַרשטענדיקונג פאַר אירע אַרבייטן. זייענדיק אין פּרינציפּ מסכים מיט די פריערדיקע רעדנער, דאָס „טאָז" דאַרף אָנהייבן אַ „ווערביר-אַקציע" פון נייע מיטגלידער, ערקלערט ער, דאָס הגם ער איז אַ גוי וויל ער דאָך זיין אַ מיטגליד אין „טאָז" און אַלס אַזעלכן דעקלאַרירטער זיך ווינ-טשענדיק דער אַלג. פאַרזאַמלונג רעזו-פאָלג פאַרלאָזט ער דעם גמינע-לאָקאַל.

אָן דיסקוסיעס ווערט אָנגענומען דער בודזשעט אויפן לויפנדן יאָר. דער בודזשעט זעט פאָר פאָלגנדע ציפערן אין הכנסות און הוצאות

הכנסה	
פון מיטגלידס-אָפּצאָל	200
סובווענץ מאַגיסטראַט	800
„ יידישע גמינע	700
„ טאָז צענטראַלע	3.150
פון אונטערנעמונגען	600
	5.450
הוצאה	
שול-היגיענע	600
פיזישע דערציונג	150
היגיענע פּראָפּאַגאַנדע	150
פאַרשידענע הילף	650
זומער-קאָלאָניע	2.000
קינדער-באַשפייזונג	1.200
אַדמיניסטראַציע	600
פאַרשידענע אויסגאַבן	100
	5.450

ביים פונקט פון טאָג-אָרדנונג אַר-בעטס-פּלאַן פון „טאָז" ווערט אָנגענו-מען דער מאָדערפיצירטער פאָרשלאַג פון ה' מיאָדעק וועגן אויסברייטערן די פאַרוואַלטונג אין „טאָז" מיט אַזוי פיל מיטגלידערינס דאָס מזאָל קענען שאַפן אַ „דאַמען-קאָמיטעט" ספּעציעל פאַר דער באַשפייזונג-אַקציע, וועלכע זאָל אַרומ-נעמען ברייטע קרייזן פון די פאַראָרימ-טע יידישע קינדער.

סוועט אויסגעוויילט אַ פאַרוואַלטונג פון ניין פּערזאָן און דריי פאַרטרעטער.

אין דער פאַרוואַלטונג זענען אַריין: ה"ה: ד"ר געלבאַרד, ב. ווינאָגראַד. מ. האָפּפער, ש. בלאַנקליידער.

פרויען: ב. פּיזשיק, ה. אָרלאַנסקא, ל. שוואַרץ, מ. יינגערמאַן, מ. רזשדזינעק

פאַרטרעטער:

ה' משה לעבענבערג, פרוי זילבערבערג ה' משה ראָדזינעק.

רעוויזיאָנס-קאָמיטע:

ה"ה: א. שוואַרץ, א. לובעלטשיק, נ. קילמאַן.

נאָכן אויסשעפּן דעם טאָג אָרדנונג ווערט די פאַרזאַמלונג דורך ה' לעבענ-בערג געשלאָסן.

די פאַרוואַלטונג האָט זיך קאָנסטי-טוירט אויף פאָלגנדן אופן:

ה' ד"ר געלבאַרד פּרעזעס,
פרוי ב. פּיזשיק וויצע פּרעזעס,
„ ה. אָרלאַנסקא, קאַסיר,
ה' ב. ווינאָגראַד סעקרעטאַר.

די מיליטערישע אַרבייטס-פליכט איז אַריין אין קראַפט

פון דעם 1-טן יאַנואַר 1937 י. איז אַריין אין קראַפט דאָס געזעץ וועגן דער מיליטערישער אַרבייטס - פליכט. דאָס נייע געזעץ באַשטייט אין דעם, וואָס די פּערזאָנען וועלכע ווערן באַ-פרייט פון מיליטער-דינסט, זענען פאַר-פליכטעט צו דערפילן דערפאַר אַ באַ-שטימטע (דורך דער מיליטערישער מאַכט) אַרבעט אין משך פון 30 טעג. די דאָ-זיקע 30 אַרבעטס-טעג ווערן פונאַנדער געלעגט אויף 5 יאָר צו 6 טעג יעדעס יאָר.

די פּערזאָנען וואָס האָבן בעתן פּאָ-באָר באַקומען די קאַטעגאָריע „דע" דערפילן די אַרבעט תיכף נאָכדעם, ווי זיי האָבן פאַרענדיקט זייער 21-טן לעבנס-יאָר אין משך פון 5 יאָר. די פּערזאָנען, וואָס זענען פאַררעכנט גע-וואָרן אין רעזערוו אַלס „נאַדקאָנטי-גענט", דערפילן די אַרבעטס - פליכט נאָכדעם, ווי זענען אַלט געוואָרן 25 יאָר אין משך פון 5 יאָר.

פאַר אויסמיידן די אַרבעטס - פליכט וועט מען באַשטראָפט ווערן מיט 2 וואָכן אַרעסט אָדער 500 זל. שטראָף.

גלייכצייטיק ווערט אָפּגעשאַפט דער מיליטער-שטייער, וואָס האָט פאַרפליכ-טעט פאַר די דאָזיקע קאַטעגאָריעס פּערזאָנען.

וויפל יידישע האַנטווערקער זענען פאַראַן אין פּוילן?

לויט דער סטאַטיסטיק פון עקאָנאָמיש-סטאַטיסטישן ביוראָ ביים „צעקאַבע" זענען פאַראַן אין פּוילן אַרום 150 טויזנט לעגאַלע האַנטווערקער, וועלכע באַזיצן האַנטווערקער-קאַרטן, וואָס מאַכט אויס אַרום 43 פּראָצ. פון דער אַלגע-מיינער צאָל לעגאַלע האַנטווערקער אין לאַנד.

לויט אַ שאַצונג מאַכט אויס די צאָל יידישע נישט לעגאַלע האַנטווערקער אַרום 26 טויזנט, דאָס איז 30 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָל נישט לעגאַ-לע האַנטווערקער.

די צאָל פון זעלבסטשטענדיקע (וואָס פירן אייגענע וואַרשטאַטן) יידישע האַנט-ווערקער מאַכט דאַריבער אויס איבער 175 טויזנט מאַן.

וויפל קאָסט אַ גראָשן?

סאיז טשעקאַווע טיילמאָל צו וויסן, וויפל עס קאָסט אַזוינס אָפּ אַ מעטאַלע-נע מטבע? אַ תירוץ דערויף געפינען מיר אין בודזשעט-פּרעלימינאַר פון פי-נאַנס-מיניסטעריום וועגן די קאָסטן פון די בראָנז-קופּערנע מטבעות. אָט ווייזט זיך אַרויס, אַז דאָס אויסאַרבייטן אַ 1 גראָשענדיקע מטבע קאָסט אַליין 1,8 גראָשן, ד. ה. קנאַפּע צוויי מאָל וויפל די מטבע האָט די מינימאַלע ווערט.

אַ 2 גראָשנדיקע מטבע קאָסט אויס-אַרבייטן 2.4 גראָשן. ערשט ביי אַ 5 גראָשנדיקע מטבע בלייבט דעם מלוכה-אוצר אַן עודף פון 2 גראָשן. (אַ 5 גראָשנדיקע מטבע קאָסט אויסאַרבעטן 3 גראָשן).

צו זיין אַ טרעגער וועט מען מוזן האָבן אַ קאָנצעסיע

נאָך מיט עטלעכע יאָר צוריק איז דאָס טרעגער-פאַך, לויט אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט, אַריינגענומען געוואָרן אין דער קאַטעגאָריע פון קאָנצעסיאָ-נירטע באַשעפטיקונגען.

אויף טראָגן אַ משא, כדי צו פאַר-דינען דערמיט אויף אַ שטיקל ברויט — מוז מען לויטן דעקרעט, האָבן אַ ספּע-ציעלע קאָנצעסיע.

ביז איצט איז דער דאָזיקער דעקרעט נישט געוואָרן רעאַליזירט אין דער פו-לער מאָס. סוענען דערשינען נאָוועלן צום געזעץ, וועלכע האָבן אים אַ ביסל געענדערט.

ווי אַזוי זען אויס די אויכזיכטן פון די טרעגער-אַרבעטער אין שייכות מיטן וועגנטועלן אַדורכפירן די דאָזיקע ענ-דערונג.

צו באַקומען אַ קאָנצעסיע וועט נישט אָנקומען לייכט. מוועט זיך דאַרפן באַ-זאָרגן מיט פאַרשידענע פּאַפּירלעך. צווישן אַנדערע — מיט אַ מאָראַל-צייגעניש.

אין אַ פּוילישער צייטונג איז אַפילו געווען אַ ידיעה, אַז אויף צו ווערן אַ טרעגער וועט מען מוזן באַזיצן אַ גע-וויס פאַרמעגן, אַ מין קויציע, כדי צו זיין זיכער מיט דער סחורה, וואָס מגיט איבער דעם טרעגער איבערצוטראָגן פון איין אָרט אויפן צווייטן. סווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז די ידיעה איז נישט ריכטיק.

אויב אַ טרעגער וועט זיך פאַרזינ-דיקן וועט ער געהערן צו דער קאַטע-גאָריע „טרעגער-קאַנדידאַטן" און וועט קאָנען זיך אומקערן צו זיין באַשעפ-טיקונג נאָר דאַן אויב ער וועט באַקו-מען אַ קאָנצעסיע.

פון געריכטס-זאַל
דאָס געשפּענסט פון דער תליה

דעם 12-טן ד. מ. איז פאָרגעקומען אין היגן קרייז-געריכט דער פּראָצעס קעגן באָלעכלאַוו סאַמאָשוק, באַקאַנט אונטערן צונאָמען כאַלימאָניוק. דער באַשולדיקונגס-אַקט האָט אים פאָרגע-וואָרפן צוויי מאָרד-טאַטן: איבערן פּאָ-ליציאַנט קרופּא און איבערן באַן-וועכ-טער סטערניטשוק, ווי אויך צוויי מאָרד-פּרובן, גנבות און אַנטלויפן פון תפיסה. אויף דער באַשולדיקונגס-באַנק זענען אויך געזעסן זיינע חברים: יאַוואָשוק אַלעקסאַנדער, וואקומאַק טשעסלאַוו און מאַראָשוק וואַצלאַוו.

דאָס געריכט אין די פּערזאָנען פון: פּרעזעס מ. וואַלעווסקי און ריכטער מ. יאַשינסקי און א דעלעצקי האָט פאַר-משפּט דעם באַנדיט סאַמאָשוק אויף טויט-שטראָף דורך הענגען, די איבעריקע אָנגעקלאָגטע — אויף תפיסה-שטראָף: יאַראָשוק – אויף 10 יאָר, וואַקולאַק – אויף 5 יאָר, מאַראָשוק – אויף 1 יאָר

באַשולדיקט האָט פּראָקוראָר י. פּיצ-קאַרסשוק. פאַרטיידיקט האָבן די אַד-וואָקאַטן: ק. זשמיגראָדזקי, ס. אָקולאַ, ס. וויצשיאַלאָווסקי און וו. סקודראַ.

אין זיין „לעצט וואָרט" האָט סאַמאָ-שוק (כאַלימאָניוק) געבעטן דאָס געריכט, אַז מזאָל אים נישט פאַרמשפּטן צום טויט, ער האָט אויסגעדריקט זיין חרטה אויף דער פאַרגאַנגענהייט און צוגעזאָגט, אַז ער וועט שוין זיין גוט און פרום...

אַלע פאַרמשפּטע האָבן אַריינגעטראָגן אַן אַפּעלאַציע.

אַ שרפה

מיטוואָך 11 באַנאַכט איז אויף יאַט-קע גאַס 5 אין הויף פון האָפּפער-גאָלד-שטיין אויסגעבראָכן אַ שרפה אין דער האָלץ-שטאַל. דאָס פייער, וואָס איז אָנ-טשטאַנען דורך אַ בפוונדיקער אונטער-צינדונג פון אומבאַקאַנטע פּערזאָנען איז דורך די שכנים פאַרלאָשן געוואָרן, ווייל דער אויטאָ פון דער סטראַזש איז געקומען צו שפּעט.

צווישן האָלץ פון דער שטאַל האָט פּאָליציי געפינען שמאַטעס איינגעטונקט אין נאַפט, די פּאָליציי פירט אַן אויס-פאָרשונג.

קאָמוניקאַט

די פאַרוואַלטונג פון דער יידישער גמינע אין ביאַלע מעלדעט, אַז דער עטאַט אויפן חשבון פון יאָר 1937 מוז איינגעצאָלט ווערן אין טערמין לויט ווי סאיז אָנגעגעבן געוואָרן אין די נאָקאַזן. אין קעגנפאַל וועט דער עטאַט איינ-געמאָנט ווערן מיט צוואַנג. סליגט דאַ-ריבער אין אינטערעס פון יעדן עטאַט-צאָלער נישט צו דערלאָזן צו קיין אי-בעריקע קאָסטן און אָנאַנגענעמלעכקייטן און איינצאָלן דעם עטאַט אין טערמין.

די קהלה-פאַרוואַלטונג
אין ביאַלע.

לנשואי טובה דזשענציאַל עם מר בצלאל בורנשטיין — ברכות טובות ונמרצות. להורים – רוב עשר ואשר
משפחת אַלטביר.

רבקהלע!
צו דיין חתונה מיט ה' לייבל פלינט ווינטשן מיר דיר אַ גליקלעך צוזאַמענ-לעבן און פיל גליק. דער פאַמיליע – אַ סך נחת
פאַמיליע וואַסערמאַן.

רבקהלע!
צו דיין חתונה מיט ה' לייבל פלינט ווינטשן מיר אַ צופרידן גליקלעך לעבן. די עלטערן – פיל נחת
יהודית קאָלטאַן, דאָבע לעמבערגער.

רבקהלע!
צו דיין חתונה מיט ה' לייבל פלינט ווינטשן מיר אַ גליקלעכע צוקונפט. די עלטערן – פיל נחת
פאַמיליע גאָלדשטיין.

פריילן ווינאגראַד – ה' בינשטאָק זייט צופרידן!
סמאָלער, טורעק.

אונזער קוזינקע רבקה בעלמאַן!
צו איר חתונה —פיל גליק
פאַמיליע צוקער.

Kino „TĘCZA"

היינט און מאָרגן
יידל מיטן פידל

פון זונטאָג אָן: „איך בין אַרומגע-רינגלט" מיט **סילוויאַ סידני.**

Kino „ŚWIATOWID"

היינט און ווייטער
„דער לעצטער געצן-דינער"

פון זונטאָג: „אונטער דער שוץ".
אַ פּוילישער פילם.

דער פרוי יאַכטשע ליפּיעץ!
צום טויט פון איר **מוטער** —
מיטגעפיל אויסדרוקן
פאַמיליע מיאָדעק.
ביאַלע — תל-אביב.

מיינע קוזינקעס און קוזינען!
צום טויט פון זייער מוטער און מומע **דבורה** נ"ע —
ביילייד-אויסדרוקן
קריינדל גאָלדשטיין.

פאַמיליע ליפּיעץ!
דעם טיפסטן מיטגעפיל – צום פאַרלוסט פון אייער מיטער און שוואָגער
ריבאַק.

יאַכטשע!
מיין טיפסטן מיטגעפיל אייך צוליבן טויט פון אייער **מוטער**
זייט געטרייסט!
בנימין ליוועראַנט.

Redaktor wydawca: Chaim D. Miodek
Druk. „Express", Biała-Podlaska, Piłsudskiego 6.